

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejetan za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za oden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kakor poštnina znaša.

Za o znanila plačuje se od četiristopne petič-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Deželni zbor istrski.

IV. seja, 15. decembra. — Denašnja razprava našega zbora bila je prav zanimiva, ker je poslanec Spinčič s svojimi predlogi v zadevi učiteljskih plač spravi večino v tako zadrego, da je sicer formalno rešila svojo stvar, a bila prvokrat prisiljena vzeti v ozir predlog manjšine. Zanimiva bila je tudi zato, ker je nekdanji navdušeni zagovornik učiteljev dr. Gambini izjavil, da je svoje mnenje menjal, odkar nadomestuje v Poreči jednega deželnega odbornika. Jutri bode namreč volitev jednega deželnega odbornika, za katero mesto baje dr. Gambini kandiduje in zato — prelevljenje.

Red tej seji bil je takov:

Mej drugimi naznanili, navede predsednik predlog dra. Laginje, naj bi prevzela dežela četrtinko troškov za novo cesto Klana-Paka, katero bode izdelala občina Kastav. Maksimum, kar bi dala dežela, bilo bi 10.000 gld. — Potem predlog poslanca Crisanaza, naj se vladi priporoči, da popravi cesto iz Lazareta v Trst.

Deželnega glavarja namestnik dr. Amoroso daje obširna razjasnila o upravljanju zaloge bratovščin in to kot odgovor na predvčerajšnje opombe poslanca Spinčiča. Iz teh razjasnil razvidno je, da še v mnogih občinah zastajajo z računi po 3, 4 in več let, v drugih zopet je vse izgubljeno. Zasluga je slovanskih poslancev, da se je ta važna zadeva zbudila. Bivši poslanec Ant. Spinčič staknil jo je prvi leta 1882, potem poslanec Zamlič l. 1884, a letos zopet poslanec Spinčič, kateri je danes tudi odgovarjal dr. Amorosi, da so bile njegove predvčerajšnje opazke prav potrebne, ker iz podanih obširnih razjasnil je razvidno, da je mnogo zane-marjenega. Posebno pa je poudarjal, da se deželni odbor nema zadovoljevati s suhimi računi, nego prepričati se, se-li istinito porablja denar, za kar je namenjen t. j. po tretjino cerkvi, šoli in revežem. — Zahteva vlade, naj bi dežela konkurirala za obrtno šolo v Trstu, se odbije.

Poslanec vitez Babuder poroča v imenu šolskega odbora o prošnji učiteljev za zboljšanje plač in predlaga prehod na dnevni red. Poslanec Spinčič nasproti predlaga: 1. Usposobljeni podučitelji (podučiteljice) dobe naj plačo učiteljev III. reda.

2. Uvedejo naj se petletnice mesto desetletnic. 3. Stanovnina uravna naj se po krajevnih razmerah. Utemeljuje te svoje predloge omenja, da je n. p. finančni stražnik, ki se ni učil družega, nego puško nositi, bolj plačan, kakor podučitelj, ki ima izpit usposobljenja. Omenja tudi, da ti predlogi so uspeh privatne konference, katero je sezval poslanec iz večine, ki se z njim popolnem strinja. Prepričan je torej, da bode vsaj v tem vprašanju ta poslanec iz večine odločno na njegovej strani. — Poslanec dr. Campitelli je za 1 točko Spinčičevega predloga, vendar z razločkom, da se sedanji plači 300 gld. prida remuneracija 60 gld. — Za dr. Campitelijem govori poslanec dr. Gambini in potrdi, da je on res v družbi s Spinčičem in nekimi drugimi te predloge sestavil, da pa je, odkar je pri deželnem odboru družega mnenja in bode proti glasoval. Poslanec dr. Laginja pošali se nekoliko z dr. Campitelijem, ki je Spinčičevemu predlogu odbil 40 gl., naj vsaj v ozir vzame, da ima leto 365 odnosno 366 dni in denarno jednoto (goldinar). Ako pade Spinčičev predlog, je on za to, da dobe podučitelji vsaj 1 gld. na dan.

Seja pretrga se za 5 minut, da se šolski odbor še jedenkrat posvetuje. Poročevalec vitez Babuder izjavi, da odbor vzdržuje svoj predlog, ki se tudi vsprejme. Deželni glavar omenja, da ne da na glasovanje ostalih predlogov, ker jih bode izročil šolskemu odboru, da se o njih posvetuje in po mogočnosti jutri o njih poroča. — Tako je skušeni predsednik izkopal večino iz zadrege. Na predlog šolskega odbora odbijejo se 2 prošnji za podpore, jedna se usliši. — Politično-ekonomični odbor predlaga naj dežela prevzame $\frac{1}{3}$ troškov za odškodovanje onim, katerim se vsled filoksere vinogradi uničijo. Dr. Laginja strinja se, vendar hoče, ako bi se ta nesreča zelo razširila, da se določi maksimum troška, ker drugače bi se moglo dogoditi, da ne bi bil v nikaki razmeri z drugimi izdatki. Vsprejme se predlog dr. Amorose, naj se predlogu dostavijo besede: „do nove določbe“. — Deželni glavar sklene sejo in dene na dnevni red jutrajšnje one točke, ki danes neso prišle na vrsto in še nekatere druge.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 17. decembra

Schönerer misli v državnem zboru predlagati, da bi se zabranilo priseljevanje židov. Židi bi se v Avstriji po Schönerer-jevem mnenju moralo ravno tako postopati, kakor postopajo s Kitajci v severnoameriških združenih državah.

Češki poslanci so v sredo v moravskem deželnem zboru stavili predlog, da bi se premenil deželnozbornski volilni red. Podoben predlog so že stavili lani, pa je bil zavržen. Najbrž bode nemška večina tudi letos zavrgla predlog čeških poslancev, dobro vedoč, da zgubi večino, ako se odpravi sedanji krivični volilni red.

V nedeljo praznovali so galjski Poljaki tristoletnico Bathory jeve smrti. Svečanost ni bila niti v Levovu niti v Krakovem tako veličastna, kakor se je pričakovalo. Ogerskih dijakov ni bilo, ker so oblastva prepovedala njih prihod, boječ se kakih demonstracij. Člani ogerske nezavisne stranke so brzojavno pozdravili Bathory jeve slavitelje v Krakovem. Poljski listi, izvzemši „Czas“, slavili so Bathoryja z navduševalnimi članki.

Kakor se govori, bode civilnim načelnikom bosenske deželne vlade namesto barona Nikolica imenovan veliki župan v Novem Sadu, Feliks pl. Parčetić.

Vnanje države.

Bolgarska deputacija na Dunaji ni imela samo namena, grofu Kalnoky ju razložiti, zakaj da ne morejo Bolgari voliti kneza mingrelskega, ampak tudi poizvedeti, bi li princ Ferdinand Coburški vsprejel bolgarski prestol. Ko je deputacija bila pri njem, se je izjavil, da je pripravljen vsprejeti bolgarski prestol, ako mu dovoli cesar Fran Josip in ga volijo Bolgari. Ko je odšla bolgarska deputacija, šel je princ k cesarju, ki mu je dovolil, da prevzame bolgarski prestol, ako bode voljen. Princ Ferdinand Coburški je rojen na Dunaji ter je sedaj 25 let star. V sorodstvu je s cesarjevičem Rudolfom in je nadporočnik v 11. husarskem polku. Ker je tudi oson prijatelj ruskega carja, nadeja se, da ga bode Rusija potrdila. Nadalje poročajo časniki o njem, da je jako bogat. Bolgarska deputacija naznanila je ruskemu veleposlaniku kandiduro princa Coburškega in ga prosila, da povpraša rusko vlado, če bi bila zadovoljna z njim. Sedaj čakajo bolgarski deputati odgovora in zategadelj še neso odpotovali z Dunaja. Deputacija je hodila tudi okrog Dunajskih bankirjev, da bi dobila kako državno posojilo, ker je Bolgarija v finančnih zadregah.

LISTEK.

Tehniško preiskovanje nekaterih podzemeljskih otlin, vodotokov in jam mej Vrhniko in Planino.

(Dalje.)

Od zadnjega izvirka Ljubije do Bistre, skoro 3 kilometre na dolgo ni nobenega izvirka, v Bistri pa jih je sedem. Izvirki so tako malo drug od drugega oddaljeni, da se na prvi pogled lahko sodi, da je to jedna in ista voda. Posebne važnosti pa utegne biti to, da je gladina te vode za 1.5 m. do 1.9 m. višja nego one na Vrhniki; kljubu temu pa je voda vedno dovolj močna, da goni mehanski mlin in več žag. Starodavno mnenje, da Bistra neposredno iz Cerknškega jezera dohaja, utegnulo bi biti s tem deloma potrjeno.

Mej Bistrom in Verdom od „Ljubljanskega vrha“ proti barju stezajoči se hrib, Javoršček, v čegar vznožji na zahodni strani je večina Vrhniških izvirkov, je vsled svoje kompaktnosti pravi naravni jez tek podzemeljski vodi, on jej zabranjuje, da tudi na

vzhodni ali severovzhodni strani njegovega vznožja ne izvira. To pa nam tudi dokazuje, kar trdijo večšaki, da voda le pod „Ljubljanskim vrhom“ ali na njegovi zahodni strani proti izvirkom dohaja, nikakor pa ne na vzhodni strani tega hriba.

Preiskovanja pri podzemeljskih otlinah so dokazala, da največkrat podzemeljski zasipki zabranjujejo preiskovalcu daljši pot; zasipki se pa nahajajo le tam, kjer je na površji kaka večja dolina ali jama. Skoraj jedini pot k večjim podzemeljskim otlinom so brezdna. Za preiskovalce otlin so torej take jame, doline in brezdna posebne vrednosti.

Ugreznjene, lijem podobne, globoke, navadno skalovite doline, katere ljudstvo pri nas na Notranjskem, ako že svojega posebnega imena nemo, „koleščevke“ imenuje, so zasipki mogočnih podzemeljskih otlin. Ako je nekaj voda imela v dotičnih otlinah ali skozi nje svoj tok, morala si je vsled zasipka poiskati ali napraviti novo strugo.

Takih jam ali „koleščevk“ nahajamo od Vrhnike proti Planini do Logatca celo vrsto. V vznožji „Ljubljanskega vrha“ na zahodni strani takoj nad izvirkom Male in Velike Ljubljance nahajajo se tri, več oral obsezajoče, jako globoke doline: Meletova,

Tomažetova in Pavkarjeva. Dna teh dolin so le malo višja nego je gladina Vrhniških izvirkov in večkrat se ob veliki vodi vidi, kako voda iz dna vreje, ž njo pa se prikaže tudi marsikatera „človeška ribica“ (Protéus) iz podzemeljske tesnobe na površje. Formacija teh dolin jasno spričuje, da so na onih mestih nekdanji velikanski podzemeljski prostori, skozi katere je takrat brez dvojbe tekla Ljubljana. Nekateri večšaki so vsled tega trdnega mnenja, da je bojazen o preplavljeni Ljubljanske ravnine, ko bi se v Planini voda hitreje pod zemljo stakala, popolnem neopravičena.

Dalje proti Logatcu je prva, tem dolinam podobna koleščevka „Lenaršica“, ki je 72 metrov globoka.

Mej omenjenimi dolinami nad izvirkom in „Lenaršico“ našla in preiskavala so se tudi nekatera do 90 metrov globoka brezdna, vendar se ni prišlo do željenih otlin, pač pa so se našle v njih iz nekdanjih časov kosti jelenov, volkov, srnjakov in nekaj rogov teh živali.

Precej za Lenaršico v znožji „Bodičjega vrha“ nahaja se njej podobna, 78 metrov globoka „Koprivnica“, malo od nje v jednaki vrsti pa 66 metrov

